

1. Γραβιάς 85 – ΚΗΠΟΥΠΟΛΗ – ☎ 210.50.51.557 – 210.50.56.296
2. 25ης Μαρτίου 111 – ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗ – ☎ 210.50.27.990 – 210.50.20.990
3. 25ης Μαρτίου 74 – ΠΛ. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ – ☎ 210.50.50.658 – 210.50.60.8454
4. Πρωτεσιλάου 63 – ΠΛ. ΙΛΙΟΥ – ☎ 210.26.32.505 – 210.26.32.507

Μάθημα : Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας (Ανθρωπιστικές Σπουδές)

Καθηγητές : Σοφία Σέργη – Γιάννης Αποστολίδης

Τάξη : Γ' Λυκείου

Ημερομηνία : 21/10/2017

Όνοματεπώνυμο :

ΟΜΑΔΑ Α'

A1. Να δοθούν οι ορισμοί των παρακάτω εννοιών :

α) Βενιζελισμός (4), β) Διχοτόμηση της δραχμής (3), γ) Εθνικόν Κομιτάτον (3)

(μονάδες 10)

A2. Να αντιστοιχίσετε κάθε δεδομένο της στήλης Α με εκείνο από τα δεδομένα της στήλης Β, με το οποίο συνδέεται άμεσα:

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
Α. Έναρξη Βαλκανικών Πολέμων	1. 1920
Β. Εργατικές εξεγέρσεις στο Λαύριο	2. 1915
Γ. Κατασκευή φράγματος / τεχνητής λίμνης Μαραθώνα	3. 1911
Δ. Άσκοπη και δαπανηρή επιστράτευση	4. 1912
Ε. Ήττα Βενιζέλου στις εκλογές	5. 1936

ΣΤ. Ίδρυση Εθνικής Τράπεζας	6. 1841
Z. Πλεόνασμα προϋπολογισμού (Έσοδα 240 εκατ. – Έξοδα 181 εκατ.)	7. 1774
Η. Δικτατορία Μεταξά	8. 1898
Θ. Επιβολή Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου	9. 1925
Ι. Συνθήκη Κιουτσούκ Καϊναρτζή	10. 1896

(μονάδες 10)

A3. α) Να αναφερθείτε στα προβλήματα που καθιστούσαν ανυπέρβλητη δυσκολία την κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου στην Ελλάδα μετά την ανεξαρτησία . (15)

β) Να αναφερθείτε στα αποτελέσματα της αγροτικής μεταρρύθμισης μετά το 1922. (15)

(μονάδες 30)

ΟΜΑΔΑ Β'

Γ1. Μελετώντας το παραπάνω κείμενο που σας δίνεται και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε:

α) τους λόγους που οδήγησαν στην επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρη (5 μονάδες)

β) τις διαδικασίες για τη συγκρότηση της Εθνοσυνέλευσης (10 μονάδες)

γ) το νομοθετικό πλαίσιο για τη διενέργεια κοινοβουλευτικών εκλογών(10 μονάδες).

Οι πρώτες εκλογές στην Ελλάδα

Κείμενο

Αθήνα, 3 Σεπτεμβρίου 1843. Μπροστά από το παλάτι του βασιλιά Όθωνα συγκεντρώνεται λαός και στρατός. Έχει ξεσπάσει επανάσταση. Το αίτημα είναι ένα: Η παραχώρηση Συντάγματος, με βάση το οποίο θα κυβερνάται η Ελλάδα. Ο Όθωνας και οι Βαυαροί του ήρθαν να κυβερνήσουν την χώρα το 1833. Για δέκα χρόνια το καθεστώς ήταν απόλυτη μοναρχία. Όμως οι Έλληνες δεν είχαν αγωνιστεί για την εθνική τους ελευθερία και την πολιτική τους υποδούλωση. Ήδη, πολύ πρόωμα, στην Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας του 1827 είχαν ψηφίσει Σύνταγμα που κατοχύρωνε το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι. Το νεοσύστατο ελληνικό κράτος ήταν από τα πρώτα της Ευρώπης που είχε κατοχυρώσει αυτό το υπέρτατο δημοκρατικό δικαίωμα.

Η δεκάχρονη απολυταρχική διακυβέρνηση των Βαυαρών οδήγησε στην επανάσταση για την παραχώρηση Συντάγματος. Ο στρατηγός Μακρυγιάννης γράφει στα Απομνημονεύματά του: «Αφού κατήχησα όλο το κράτος με τις υπογραφές, έκρινα εύλογο να βάλω και πολιτικούς εις την πρωτεύουσα. Κανένας άλλος δεν ήταν να είχα μπιστοσύνη – ο Μεταξάς, ότι έδειξε και χαρακτήρα εις την προεδρία του Μαυροκορδάτου. Τότε ορκιζόμαστε ότι να κάμωμεν Εθνική Συνέλευση και Σύνταμα, να διοικούμαστε τοιούτως. Κι αν ο Βασιλέας υπογράψη, να είμαστε υπέρ του, αν δεν υπογράψη, να του είμαστε ενάντιοι, ότι θα μας σκοτώση... Η επανάσταση για την παραχώρηση Συντάγματος, με αρχηγό τον επικεφαλής του Ιππικού της Αθήνας συνταγματάρχη Δημήτριο Καλλέργη, πέτυχε. Σχηματίστηκε υπερκομματική κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον Ανδρέα Μεταξά, η οποία στις 7 Σεπτεμβρίου 1843 προκήρυξε εκλογές για την συγκρότηση Εθνικής Συνέλευσης που θα ψήφιζε το Σύνταγμα. Οι εκλογές ορίστηκαν να γίνουν την τελευταία εβδομάδα του Οκτωβρίου. Όμως μία σφοδρή κακοκαιρία, που έπληξε την χώρα, ανάγκασε την κυβέρνηση να τις αναβάλει για μία εβδομάδα.

«Η της Γ' Σεπτεμβρίου εν Αθήναις Εθνική των Ελλήνων Συνέλευσις» άρχισε τις εργασίες της στις 8 Νοεμβρίου 1843 και διαλύθηκε στις 18 Μαρτίου 1844, αφού περάτωσε το έργο της για το Σύνταγμα. Εκείνη η συνταγματική Εθνοσυνέλευση απαρτίστηκε από 244 αντιπροσώπους 92 εκλογικών περιφερειών. Ανάμεσα τους περιλαμβάνονταν και οι αντιπρόσωποι των περιοχών που παρέμειναν υπόδουλες, δηλαδή της Αρτας, Ασπροποτάμου (Αχελώου), Ηπείρου, Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Σουλίου, Κάσου, Κρήτης, Σάμου και Χίου. Στις 18 Μαρτίου 1844 ψηφίστηκε ο εκλογικός νόμος, βάσει του οποίου θα γινόταν η διενέργεια των πρώτων κοινοβουλευτικών εκλογών. Κάθε επαρχία αποτελούσε μία εκλογική περιφέρεια. Επαρχίες με πληθυσμό έως 10.000 κατοίκους είχαν δικαίωμα να εκλέξουν 1 βουλευτή. Έως 20.000 κατοίκους 2. Έως 30.000 κατοίκους 3. Οι πάνω από 30.000 κατοίκους επαρχίες – εκλογικές περιφέρειες εξέλεξαν

4 βουλευτές. Προνομιακά η Ύδρα θα εξέλεγε 3, οι Σπέτσες 2 και «οι εν Ελλάδι Ψαριανοί» 2 βουλευτές. Επίσης 1 βουλευτή θα εξέλεξαν οι καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Περιοδικό *Πολιτικά Θέματα*, Μάιος 2012

(μονάδες 25)

Δ1. Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται να περιγράψετε την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας κατά την περίοδο 1919-1939 (13 μονάδες) και να αναφερθείτε στις επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης του 1929 στην οικονομία της Ελλάδας (12 μονάδες).

Κείμενο Α

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το κεντρικό σημείο των οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων στο μεσοπόλεμο ήταν η διεθνής κρίση του 1929-32 και οι επιπτώσεις της. Στην ουσία, για την Ελλάδα η κρίση των παραδοσιακών δομών άρχισε από το 1922 με την άφιξη των προσφύγων. Η αντιμετώπιση του οικονομικού προβλήματος των προσφύγων προετοίμασε τις προϋποθέσεις για μια δημιουργική αντιμετώπιση, στον ελλαδικό χώρο, της κρίσεως του 1929. Στο διάστημα αυτό, ο νεοελληνικός εθνισμός, εγκαταλείποντας οριστικά τα επεκτατικά οράματα, επενδύθηκε σε εγχώριες επιδιώξεις.

Όμως, η κρίση του διεθνούς εμπορίου, στα έτη 1920 και 1930, επέφερε, επίσης, όπως ήταν φυσικό, την εξασθένηση της παραδοσιακής ολιγαρχίας. Στην πορεία προς την σχετική οικονομική αυτάρκεια που ακολούθησε, κύρια επιδίωξη της πολιτικής εξουσίας δεν ήταν πλέον αποκλειστικά η φροντίδα για την ένταξη στη διεθνή αγορά, αλλά η διαμόρφωση μιας εγχώριας αγοράς.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, ΙΕ

Κείμενο Β

Η ελληνική οικονομία στο μεσοπόλεμο αναπτύχθηκε ραγδαία μέσα σε συνθήκες αιφνίδιας απομονώσεως από το εξωτερικό και έντονης δημογραφικής πιέσεως από το εσωτερικό. Στη δεκαπενταετία 1925-1939, η κατά κεφαλήν εθνική παραγωγή αυξήθηκε με τον εντυπωσιακό ρυθμό

του 5,5%. Το εθνικό εισόδημα, από 37,2 εκ. δραχμές το 1932 αυξήθηκε σε 61,3 εκ. δραχμές το 1938.

Η μαζική εγκατάσταση των προσφύγων λειτούργησε σαν μια ακαταμάχητη δημογραφική πίεση. Η εργατική δύναμη προσφέρθηκε σε αφθονία και φθηνά. Γι' αυτό η ανεργία και η υποαπασχόληση στα χρόνια αυτά δεν ήταν παρά απλούστατα οι «σκοτεινές» προϋποθέσεις για την ανάπτυξη που πραγματοποιήθηκε. Σαν συνέπεια της διεθνούς υφέσεως μετά το 1921, δεν ήταν μόνο ότι σταμάτησε η μετανάστευση των εργαζομένων, αλλά ότι σταμάτησαν και τα μεταναστευτικά εμβάσματα, λόγω των απαγορεύσεων στην είσοδο των μεταναστών που έθεσαν οι Η.Π.Α από το 1921.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, ΙΕ

Κείμενο Γ

Ωστόσο, η ευημερία είναι φαινομενική και δεν εξυπηρετεί παρά μια μειοψηφία, γιατί βασίζεται κατά πρώτο λόγο στο ξένο κεφάλαιο που εισάγεται μαζικά με τη μορφή δανείων και ελέγχει την οικονομία της χώρας. Το ολικό ποσό των εξωτερικών δανείων απ' το 1923 ως το 1932 φτάνει στα 1.654 εκατ. χρυσές δραχ. Έτσι, η διεθνής κρίση του 1931 επηρεάζει βαθιά την οικονομία και τα δημοσιονομικά της Ελλάδας. Ούτε οι σκληρές επιβαρύνσεις που ανέρχονται κατ' άτομο σε 114 χρυσές δραχ. το 1928-1929 (έναντι 29,1 χρυσές δραχ. το 1920), ούτε οι διάφορες επινοήσεις των διαδοχικών κυβερνήσεων κατορθώνουν ν' αναχαιτίσουν τη χρεοκοπία, που κηρύσσεται στα 1932. Όταν πέρασε η κρίση, η οικονομική ζωή φαίνεται να ξαναπερνάει την ομαλή πορεία της: το εμπόριο, που η γενική του αξία κατεβαίνει στις 87,05 χρυσές δραχ. κατά κάτοικο για την περίοδο 1931-1939, παρουσιάζει ελαφρή βελτίωση του ισοζυγίου του παρ' όλα αυτά είναι πάντα ελλειμματικό (οι εξαγωγές δεν αποτελούν παρά τα 50,65% την εισαγωγών για την περίοδο 1921-1930 και τα 54,81% για τα χρόνια 1931-1939).

Ν.Γ.Σβορώνος, Επισκόπηση της Νεοελληνικής Ιστορίας, Αθήνα:1976, 129-130

(μονάδες 25)

Καλή επιτυχία!